

A MAGASÉPÍTÉSI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET KÖZLEMÉNYEI

A Magasépítési Tudományos Egyesület az 1951. október 4-i közgyűlésen megválasztott vezetőség és az elnökségi bizottságok irányításával 1952. februárig végzett munkájáról az alábbiakban közölt hírek számolnak be.

*

A vezetőség megszervezte a Műszaki Tudományos bizottságot, az Oktatási Csúcsbizottságot, a Propaganda, Szervezési és Tagfejlesztési bizottságokat. Az Építők Szakszervezetével együttműködve kidolgozta az üzemi szervezés gyakorlati módszerét.

Az egyesület tagsága 1951 októbertől 1952 februárjáig 290 taggal növekedett. Debrecen, Győr, Miskolc, Pécs és Szeged után, március 8-án Sztálinvárosban is megalakult az MTE helyi szervezete. Ezzel a vidéki csoportok száma 6-ra növekedett.

Az Építésügyi Minisztérium felhívására az Egyesület pályázatot hirdetett az előregyártott elemekből szerkesztett felvonulási típusépületekre. 21 pályamű érkezett be. Ezek között kiosztásra került a második díj és három megvétel, egyenként 500 Ft-os árban.

*

Előadássorozat a Magyar-Szovjet Barátsági hónap keretében

A Magyar-Szovjet Barátsági hónapja keretében a Magasépítési Tudományos Egyesület a Magyar-Szovjet Társasággal közösen előadássorozatot rendezett.

Ennek keretében Budapesten Bruttó János építésügyi miniszterhelyettes „Szovjetunióban járt építőipari delegáció általános tapasztalatai” címen február 22-én, Köböl József, az Építők Szakszervezete főtákará „Munkaverseny, szociális gondoskodás, építőipari munkaerőkérdések a Szovjetunióban” címen február 29-én, Antos László, az Országos Tervhivatal főosztályvezetője „A szovjet építőipari gazdasági tervkészítés időszéri kérdései” címen március 21-én, Trautmann Rezső építésügyi miniszterhelyettes „Az építőipar szervezési és műszaki kérdései a Szovjetunióban” címen március 28-án tartottak előadást. Az elmúlt év végén a Szovjetunióban járt építőipari küldöttség, az építésügyi minisztérium főosztályvezetője március 6-án Sztálinvárosban a helyi csoport megalakulása alkalmával tartott előadást „A szovjet

építőipari trösztök és vállalatok szervezési kérdései” címen. A többi vidéki helyi csoportban a küldöttség egy-egy tagja tartott összefoglaló előadást a szerzett tapasztalatokról.

* * *

A Munkabizottságok munkája

Azok közül a munkabizottságok közül, amelyek munkájukat befejezték, jó munkát végzett a típuslakóházak használhatóságának kivizsgálására és az előregyártott szerkezetek kiértékelésére alakult két bizottság.

1.

A típuslakóházak használhatóságának kivizsgálására alakult munkabizottság vizsgálat tárgyává tett 46 vidéki és 37 budapesti, típusterv alapján felépült lakást.

A lakások beosztását a megkérdezett lakók általában (99%) megfelelőnek találták. Kifogások csak egyes helyiségek szűk volta miatt merültek fel.

Vidéken megkérdezettek 13%-a szűknek találta a hálósobát (11–12 m²), 9%-a az előszobát, 22%-a a konyhát (7–8 m²).

Budapesten ez a következőképpen alakult: a megkérdezettek 3%-a a WC kicsinysége ellen emelt kifogást, 3%-a az előszoba, 3%-a a fürdőszoba kismérete ellen, 11%-a a hálósobát találta szűknek (11–12 m²), 16%-a pedig a konyhát találta kisméretűnek (7–8 m²). A nagyszoba ellen sem vidéken, sem Budapesten nem merült fel kifogás. A megkérdezettek 89%-a lakását jól berendezhetőnek tartja.

A fenti helyiségek nagyságára vonatkozó kiértékelésben a kamrák nem szerepelnek. Az azokra vonatkozó észrevételek az alábbiak szerint alakulnak:

Szűknek találja a kamrát a vidékiek 60%-a, míg a budapesti típuslakások közül csak 30%-nak volt ilyenirányú kifogása.

A Bizottság megvizsgálta azt a kérdést is, hogy a lakók kívánsága szerint honnan nyíljon a kamra. Vidéken 83%-ban, Budapesten pedig 62%-ban a konyhából kívánják a kamrát megközelíteni, és csak 17, illetve 38%-a szeretné, ha a kamrája az előszobából nyílna.

Abban az esetben, amikor a konyha gázvezetékekkel van ellátva, a megkérdezettek 81%-a a konyhát még külön ki-

vánja fűteni. Ennek az a magyarázata, hogy a konyhát főzésen kívül a vidékiek 71%-a, a budapestiek 64%-a étkezésre is használja. Legtöbbször huzamos ott-tartózkodásra, vagyis a szó szoros értelmében vett otthagásra a konyhát a vidékiek 17%-a, a budapestiek 16%-a használja.

A WC elhelyezésére vonatkozóan a lakók 75%-a úgy vélekedett, hogy jobban szeretnék, ha külön WC-vel rendelkeznének. Az így vélekedők 80%-a kétszobás lakásban és 20%-a egyszobás lakásban lakik. Míg azok, akik megelégedettek a WC-vel kombinált fürdőszobával 80%-a lakik egy- és 20%-a kétszobás lakásban.

A porolóerkélyt a típuslakások használói csak 19%-ban hiányolták.

A mosókonyha eddig vagy a pincében, vagy a padlón nyert elhelyezést. A vidékiek jobban szeretik, ha a mosókonyha a pincében van (91%) és ez nagyrészt független attól hogy a lakó hányadik emeleten lakik. Budapesten viszont a lakók 41%-a kívánja hogy a mosókonyha a pincében és 59%-a a padlón nyerjen elhelyezést. Ez a kérdés emeletekre megosztva a következő eredményt mutatja: a földszinten lakók 40%-a, az első emeleten lakók 44%-a, a második emeleten lakók 66%-a, a harmadik, negyedik és ötödik emeleten lakók 100%-a szeretné, ha a mosókonyhát a padlón helyeznék el.

A lakók 69%-a szeretné, ha az épületben gyermekocsiraktár lenne és 89%-a kívánja a kerékpárraktár betervezését is.

A háromemeletes épületekben a megkérdezettek 74%-a a liftet nem tartja szükségesnek.

A bizottság a fentiek alapján az 1952. évben tervezendő típuslakások tervezésénél az alábbiakat javasolja:

1. Külön típusokat tervezzenek Budapest és a nagyvárosok és külön típusokat a kisebb vidéki települések számára.
2. A kis települések lakásainak konyhái és kamrai a maiaknál nagyobbak legyenek és általában a konyhák étkezésre is legyenek alkalmasak.
3. A lakások WC-ít a fürdőszobától függetlenül tervezzék meg.
4. Típusépületeinkbe tervezzenek gyermekocsi- és kerékpárraktárt.
5. A mosókonyhát Budapesten és a nagyvárosokban inkább a padlón,

míg a kisebb vidéki településeknél azokat inkább a pincében helyezték el.

A Bizottság Mai Imre bizottsági felelős vezetésével eredményes munkát végzett.

2.

Az előregyártott szerkezetek kiértékelésével foglalkozó munkabizottság felelőse Egyed Zoltán volt. Ez a bizottság is eredményes munkát végzett. Megvizsgálták az ipari jellegű építmények vasbeton ablakszerkezeit, s a következőket állapították meg:

1. Ipari jellegű építmények vasbetonablakainak tervezésével az Iparterv és az Általános Épülettervező Iroda foglalkozik.
2. Az Iparterv által tervezett vasbetonablakoknak az a jellegzetessége, hogy az építkezés színhelyén vasbeton sablonok alkalmazásával 60—90 cm tengelytávolságnak megfelelő elemekből ablakrácsot alakítanak ki és az előregyártott vasbeton zsaluzatban tetszőleges ablakméretet egydarabból állítanak elő.
3. Az AETI által tervezett ablakoknak az a jellegzetessége, hogy azokat 1—3 ablakszemet tartalmazó kisélemből a helyszínen állítják össze. A kisélemek üzemből készülnek vaszsaluzó mintában és a dolog természeténél fogva, mert az ablakot több elemből állítják össze, méretei az Iparterv által tervezett ablak méreteinél jobban dimenzionáltak. Ezek az ablakok m²-ként mintegy 10 liter betontöbbletet 1,2—1,5 kg vastöbbletet igényelnek. Az Iparterv által tervezett ablakok bordaszélessége 4—5 cm, az AETI ablakainak bordaszélessége 9—10 cm.
4. A kútfőnek tekinthető szovjet Izidorov könyv (1950.) az egydarabból készült ablakrács mellett száll síkra és a fejlett cseh előregyártott ipar is ezt az irányt követi. A szovjet gyakorlatban faszaluzó mintát alkalmaznak, ami nálunk nem járható út,

de a szakirodalmi adatok azt mutatják, hogy az Iparterv által tervezett ablakok minden tekintetben a legalkalmasabbak.

5. Az AETI Bizottságban résztvevő képviselői szintén az egydarabos ablakrácsot látják előnyösebbnek, saját álláspontjukat mégis — a multa nézve — azzal támasztják alá, hogy a helyszíni előregyártás munkahelyeiken nem hozható létre, mert az iparnak nem áll rendelkezésére kellő mennyiségű vas zsaluzó-minta.
6. Az Iparterv és az AETI ablakai között méreteltérést jelent az a körülmény is, hogy az Iparterv főleg öntött üveggel, az AETI túlnyomórészt húzott-üveggel dolgozik.

A bizottság egyöntetű álláspontja az, hogy az ablakszerkezetek minden tekintetben egységesíthetők akkor, ha bizonyos feltételek alapján az AETI áttér az Iparterv gyakorlatát követve az egydarabban való vasbetonablak készítésére.

A bizottság az üvegipar képviselőivel egyetértve az üvegméretek egységesítése kérdésében megállapította, hogy a 60—90 cm tengelyméret tartható, mert mind 3 mm-es húzott üvegben, mind öntött üvegben alkalmas 56—96 cm méretű tiszta méretet gyártani. Az egységesítés előfeltétele tehát az üvegméret vonatkozásában kielégíthető.

A vasbetonablakgyártás vonatkozásában jelentkező másik előfeltétel az, hogy az Építésügyi Minisztérium az építőipari trösztöket, amelyek az AETI-nek kiviteleznek, kellő mennyiségű vas zsaluzó mintával lássa el, hogy ilymódon az AETI munkahelyein is lehetővé váljék a vasbeton ablakok helyszínen egydarabból való gyártása. A bizottság megállapította, hogy a vállalatok ill. trösztök zsaluzómintával való ellátása mintegy 1,5 vagon 2,5 mm-es vaslemezt igényel. Ez a vasmennyiség az ipar szempontjából nem jelentős és rendelkezésre bocsátását az ilymódon elérhető igen jelentős vas és cementmegtakarítás, — ami a kisebb profilokból

való ablakok gyártása révén áll elő — sokszorosán megtéríti.

Javasolt egységesítés révén évi 100 ezer m² ablakfelület készítésénél mintegy ezer m² beton és 120—150 ezer kg vas megtakarítása válik lehetővé.

A bizottság a fentiek alátámasztására megfelelő rajzokkal és részletes számításokkal rendelkezik.

Az egyesületnek ez a munkabizottsága is jó munkát végzett. A bizottság munkájának eredményességéhez hozzájárult az, hogy tanulmányozták és felhasználták a Szovjetunió tapasztalatait és nem elégedtek meg a problémák felvetésével, hanem következetes munkával, különböző szakterületek bevonásával kidolgozták a kérdés helyes megoldásának útját is.

A szovjet gyakorlatból ismeretes, hogy a vasbetonszerkezetek mesterséges szilárdításának egyik legalkalmasabb módja az alacsonyfeszültségű elektromos árammal történő beton szilárdítási eljárás. Az Építéstudományi Intézet kísérletei azt igazolják, hogy az alacsonyfeszültségű elektromos árammal való betonszilárdítás hazai viszonyai között akkor kielégítő gazdaságilag is, ha aránylag kis keresztmetszeti méretű elemekről van szó.

Kiemeli a bizottság, hogy az ablakszerkezetek gyártása igen gazdaságos körülmények között meggyorsítható akkor, ha a vasbeton ablakszerkezeteket mesterséges alacsonyfeszültségű elektromos árammal szilárdítják úgy, hogy elektródaként magukat a vaszsaluzó-mintákat használják fel.

* * *

A MTE szovjet dokumentációs bizottsága az egyesület munkabizottságainak segítséget nyújt azzal, hogy munkájukhoz a megfelelő szovjet anyagot megjelöli. A legújabb műszaki könyvekkel és az összes külföldi szakmai folyóiratokkal a szaktársak rendelkezésére áll az MTE könyvtára és a MTESz könyvtára a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége székházában (V., Szalay-u. 4. I., ill. IV. emelet).